

Південноукраїнські наукові студії

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VII Всеукраїнської
науково-практичної конференції
студентів та молодих вчених
(19-21 листопада 2024 року)

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності
Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України
м. Одеса

Південноукраїнські наукові студії

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VII Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих
вчених**

(19-21 листопада 2024 року)

УДК: 1+316 (062.552)

Рецензенти:

Володимир ЖАРКИХ, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, історії та політології, НУ «Одеська політехніка»;

Оксана ІВАНОВА, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін, Міжнародний гуманітарний університет.

Рекомендовано Вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Протокол № 7 від 26.12.2024 р.

Редакційна колегія:

Відповідальний редактор – Оксана ПЕТІНОВА, доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

Члени редколегії:

Євген БОРІНШТЕЙН, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса), Україна

Зоя АТАМАНЮК, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», (м. Одеса), Україна

Олена ЛІСЕЄНКО, доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса), голова Південноукраїнського відділення САУ, Україна

Південноукраїнські наукові студії: Збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. студентів та молодих вчених (м. Одеса, 19-21 листопада 2024 року) / за ред. д. філос. н., проф. Петінової О. Б. – 213 с.

Матеріали конференції представлені в авторській редакції мовою оригіналу

Лія ЧЕБАНУ	ЗЛО ЯК БРАК ДОБРА (НА ПРИКЛАДІ ФРАГМЕНТІВ З ТВОРУ «СПОВІДЬ» АВРЕЛІЯ АВГУСТИНА).....	176
Марія РАЙКОГЛОВА	МУДРІСТЬ ТА ЇЇ «ВОРОГИ» (НА ПРИКЛАДІ ФРАГМЕНТІВ З «ПОХВАЛИ ГЛУПОСТІ» Е.РОТТЕРДАМСЬКОГО).....	180
Микола НАЧЕВ	ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МЕТАМОДЕРНУ: ФІЛОСОФСЬКІ КОНЦЕПЦІЇ.....	183
Андрій КОВАЛЕНКО	МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ НА ПРИКЛАДІ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ В КОНТЕКСТІ РІЗНИХ ВІКОВИХ ГРУП: ЛЕКСИЧНИЙ І КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТИ.....	185
Юлія МЕЛЬНИК	ДОЛЕНОСНА РОЛЬ ПЕРШОГО ВСЕУКРАЇНСЬКОГО РЕФЕРЕНДУМУ В СТАНОВЛЕННІ УКРАЇНИ ЯК НЕЗАЛЕЖНОЇ ДЕРЖАВИ.....	187
Ярослав УСТИМЕНКО	ТРАНСФОРМАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА: ВІД ТОТАЛІТАРИЗМУ ДО ДЕМОКРАТІЇ.....	189
Тетяна ПЕДЕНКО	МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ЯКОСТІ ОСВІТИ: АДАПТАЦІЯ В НАЦІОНАЛЬНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ.....	192
Марія ГЕЛЯКА	ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ СТОРОНИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ.....	196
Ростислав КАНДИБА	ПОГЛЯДИ НА ВИХОВАННЯ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ ПРОВІДНИХ ДІЯЧІВ ЕПОХИ ВІДРОДЖЕННЯ.....	199
Ігор КОСАКІВСЬКИЙ	ЦНОТИ У РОЗУМІННІ АРИСТОТЕЛЯ (НА ОСНОВІ УРИВКІВ З «НІКОМАХОВОЇ ЕТИКИ»)...	203
Таїсія АКІМОВА	ВІЛЬНА ЛЮДИНА У РОЗУМІННІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ.....	206
Евеліна БЕЖЕНАР	КОНЦЕПЦІЯ ПЛАТОНІЧНОГО КОХАННЯ (НА ПРИКЛАДІ ФРАГМЕНТІВ «БАНКЕТУ» ПЛАТОНА).....	211

Ми погоджуємось з думкою фахівців, що незалежність і державність народжувались і зріли у глибинах нашого історичного минулого, і ми маємо зробити все від нас залежне, аби зберегти їх!

Список використаних джерел:

1. Епохальна подія, що змінила історичну долю українського народу <http://knt.sm.gov.ua/index.php/ru/potochna-diyalnist/kolegia/8-novini/5227-epokhalna-podiya-shcho-zminila-istorichnu-dolyu-ukrajinskogo-narodu>.
2. Марусяк О. Всеукраїнський референдум: історія <https://pravo.org.ua/blogs/yak-zminyuvavlosya-regulyuvannya-vseukrayinskogo-referendumu>.
3. Філіпенко Д. Роль референдуму 1 грудня 1991 року в становленні політичної системи України / Історико-політичні проблеми сучасного світу: Збірник наукових статей. – Чернівці: Чернівецький національний університет, 2019. – Т. 40. – С. 184-195.

Ярослав УСТИМЕНКО,

здобувач третього(освітнього-наукового) рівня вищої освіти, 1-го року навчання, спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»,

Національний Університет “Чернігівська Політехніка”, м. Чернігів, Україна

Науковий керівник: Наталія ШАКУН,

кандидатка філософських наук, доцентка,

*Національний Університет “Чернігівська Політехніка”,
м. Чернігів, Україна*

ТРАНСФОРМАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА: ВІД ТОТАЛІТАРИЗМУ ДО ДЕМОКРАТІЇ

Повномасштабне російське вторгнення 24 лютого 2022 року ознаменувало новий етап зіткнення тоталітаризму та демократії. Україна, яка відчувала російсько агресію протягом багатьох століть, постала перед потребою захисту демократичних цінностей в умовах небачених досі екзистенціальних загроз та викликів.

Тема суспільних трансформацій здавна привертала увагу західноєвропейських та вітчизняних мислителів. В Україні вона актуалізувалася в різні періоди історії, коли відбувались національно-визвольні змагання, загострювалась потреба обґрунтування права українського народу на самовизначення та державотворення. В сучасних умовах актуальність окресленої теми зумовлена як сучасними практичними викликами – суспільно-політичними обставинами буття українського народу, так і потребою світоглядно-методологічного осмислення характеру та стратегій трансформації українського суспільства.

Варто підкреслити, що українці завжди прагнули до народовладдя, свідченням чого є наявність ще за давньоруських часів такої форми громадської

самоорганізації як віче, де розглядались громадські справи, а іноді, навіть, обирали князів. М. Грушевський надає важливу оцінку інституту віче в Київській Русі. Він вважає, що віче було формою народного збору, який виступав як орган громадського самоврядування. Грушевський наголошує, що хоча віче не було повністю демократичним інститутом, воно все ж демонструвало прагнення до народного участі в управлінні. Це явище свідчить про важливу роль громади в політичному житті Русі і є одним із прикладів ранніх форм народовладдя в українській історії. [1].

Також Козацька держава, або Гетьманщина, стала унікальним явищем, яке поєднувало риси військової демократії та елементи самоврядування. У суспільстві козацької доби зберігалися демократичні традиції, зокрема вибори гетьмана, що підтверджує наявність народної участі у політичних процесах. У цей період Україна постійно зазнавала агресії та спроб асиміляції з боку московії, що намагалась стерти українську національну ідентичність, а це в свою чергу призводило до боротьби за збереження власної культури, мови та незалежності.

Тяжким періодом для збереження української самоідентичності був й тоталітарний період, що тривав з часу приєднання до Радянського Союзу в 1922 році, він мав руйнівний вплив на політичну, економічну та соціальну структуру країни. В умовах сталінського режиму Україна пережила численні репресії, голодомори, а також примусову колективізацію та індустріалізацію. В останні роки довоєнного періоду відбулись масових репресій: під час Великого терору 1937-1938 років було знищено тисячі українських інтелігентів, національних лідерів та військових діячів. Протягом майже півстоліття в Україні було встановлено жорстке цензурування, контроль над культурою та масовими комунікаціями. Інтелігенція піддавалася переслідуванням за вираження ідеологічно неприпустимих поглядів, а національні традиції та мови стали об'єктами радянської. Система навчання, медіа і мистецтво працювали на підтримку комуністичного режиму, а будь-які спроби спротиву жорстоко каралися.

Проте після десятиліть радянського тоталітаризму Україна здобула незалежність. Спадщина багатовікового тоталітарного режиму в різних його проявах залишила глибокий слід в політичній, економічній та соціальній сферах. Трансформація українського суспільства з тоталітаризму до демократії є одним із найбільш значущих і складних процесів в історії сучасної України. Відзначаючи ключові моменти цієї трансформації, важливо зрозуміти, як змінювалися суспільні цінності, політичні інститути, а також погляди людей на свободу, право та участь у громадському житті, оскільки Україні довгий час була під гнітом радянського союзу, а до цього і російської імперії і фактично сучасна росія, реалізуючи свої постколоніальні амбіції, вважає Україну своєю складовою, що провокує багато комплексних негативних явищ з якими стикається наша країна[2].

Тому закономірно, що перехід до демократії зайняв певний час і неможливо було просто за розмахом чарівної палички утворити в Україні демократію.

Варто зазначити, що після здобуття незалежності в 1991 році, Україна розпочала складний процес переходу від пострадянської системи до демократичного устрою. Цей перехід не був автоматичним і супроводжувався численними викликами, такими як корупція, олігархічне лобіювання, слабкість демократичних інститутів і правової держави. Однак, також були досягнення в розвитку політичних свобод, розвитку громадянського суспільства та зміцненні незалежності країни.

Процес демократизації не був швидким і безперешкодним. Політичні, економічні та соціальні реформи стикалися з опором з боку елементів старої номенклатури, які зберегли свої позиції після розпаду СРСР. Протягом 1990-х років країна переживала серйозну економічну кризу, корупцію, нестабільність у політиці та недостатню правову визначеність.

Але все ж таки, в 2004 року Україна переходить червону межу і бореться з залишками тоталітаризму.

Безумовно, одним з найважливіших аспектів демократичних перетворень є розвиток громадянського суспільства, яке стає активним учасником політичного процесу. Протести, такі як Помаранчева революція 2004 року та Революція Гідності 2013-2014 років, які стали важливими маркерами змін у суспільстві, що засвідчили не лише прагнення до європейських цінностей, але й боротьбу за правду, свободу і демократію. Трансформація українського суспільства вимагає детального аналізу цих подій, їхнього впливу на політичну культуру та взаємодію між державними органами та громадянами.

Революція Гідності не лише призвела до зміни влади, але й стала каталізатором нових соціальних і політичних змін, включаючи зміцнення громадянського суспільства та активізацію політичної культури. Важливими віхами цього періоду стали прийняття нових законів, спроби побудови правової держави та реформування системи управління. Однак на шляху до стабільної демократії країна зіткнулася з численними викликами, зокрема війною на сході України та анексією Криму росією, можемо стверджувати, що це не тільки військова агресія, а повноцінна комплексна гібридна війна, що триває вже довгий час.

Тараненко М.М. наголошує, що гібридна війна, розв'язана проти України російським керівництвом, має глибокі історичні корені. Її прояви можна спостерігати ще з початку ХХ століття, зокрема під час більшовицької агресії на території УНР. Сучасна гібридна війна характеризується інформаційною пропагандою, спрямованою на державу-жертву, економічним тиском, провокуванням місцевого сепаратизму та підтримкою нерегулярних збройних формувань. Незважаючи на сильний інформаційний, політичний і економічний тиск з боку агресора, Україна, завдяки патріотизму свого народу, продовжує шукати оптимальні шляхи для збереження єдності та досягнення перемоги[3].

Хоч ескалація військових дій та початок повномасштабної війни в 2022 році змінили хід історії та стали черговим викликом, але продемонстрували міць та прагнення України до демократії та відкидання спроб нав'язування тоталітаризму з боку росії. На сьогоднішній день, як і багато століть тому, наша

країна захищає власний суверенітет кров'ю, тисячі українців полягли в землю задля незалежної і демократичної України, де права і свободи – це найбільша цінність, а держава в свою чергу на відміну від росії нам гарантує ці права і всебічний розвиток особистості. Тільки в такому разі можлива перемога.

Попри значні досягнення в процесі демократизації, Україна ще має чимало проблем, пов'язаних з утвердженням демократії. Серед найбільших викликів – боротьба з корупцією, удосконалення правової системи, розвиток політичної культури та боротьба за гідне життя для своїх громадян. Однак уроки історії, досвід протестів і прагнення до європейських цінностей надають надію на те, що Україна продовжить свій шлях до повноцінної демократії.

Таким чином, трансформація українського суспільства від тоталітаризму до демократії є багатовіковим нелінійним процесом, що триває і сьогодні. Незважаючи на всі негаразди і складнощі, Україна продовжує боротися з тоталітаризмом, насадженням «руського миру», російської ідеології та будь-якими спробами знищити за вільне майбутнє у вільній державі. Перспективи подальших досліджень вбачаємо, отже, в аналізі вітчизняного соціально-філософського підґрунтя трансформації українського суспільства у напрямку його демократизації.

Список використаних джерел:

1. Грушевський М. Історія України-Руси. Том III. Розділ III (1904). с.2
2. Shakun, N., Kolievatov, O., Olkhovyk, M., Goletc, V., & Shcherbyna, N. (2024). *Postcolonial perspectives in the 21st Century: a critical analysis of modern theories and methodologies*. Amazonia Investiga, 13(78), с.194-208.
3. Тараненко М. М. Гібридна війна в Україні: історія та сучасність // Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». с.199

Тетяна ПЕДЕНКО,

здобувачка першого (магістерського) рівня освіти,
спеціальність 073 «Освітній менеджмент»

Комунальний заклад вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти», м. Дніпро, Україна

Науковий керівник: Лідія ВОЗНЮК,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освітнього менеджменту,
державної політики та економіки

Комунальний заклад вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти», м. Дніпро, Україна

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ЯКОСТІ ОСВІТИ: АДАПТАЦІЯ В НАЦІОНАЛЬНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

Протягом всього періоду становлення української освіти простежується її орієнтація на європейський навчальний простір – як у ракурсі педагогічних прийомів та систем, так і на рівні стандартизації якості. Є беззаперечним той